

УДК 331.5

А. С. Циб., здобувач вищої освіти СВО бакалавр,
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава, Україна)

ГЕНДЕРНІ АСПЕКТИ ЗАЙНЯТОСТІ В УКРАЇНІ

Гендер – це соціальна стаття члена суспільства, що проявляється через різницю у реальних традиційних правах, обов'язках та можливостях людей, що належать до різних біологічних статей. Відмінності в людській діяльності, що залежить від гендеру, можуть розглядатись через призму гуманітарних наук, проте вони мають надзвичайно цікаві та актуальні прояви в економічному вимірі.

Закон України «Про забезпечення прав та можливостей жінок та чоловіків» встановлює законодавчу рівність прав обох статей та забороняє будь-яку дискримінацію [1]. Але на практиці ця норма не завжди діє. У сфері зайнятості мають прояви гендерної дискримінації, коли необґрунтовано, зважаючи лише на стать, людину обмежують чи позбавляють права виконання певної діяльності.

Найбільш доцільно розглядати гендерний аспект ринку праці за допомогою статистики щодо зайнятих жінок та чоловіків. За даними Державної служби статистики України у 2019 р. спостерігалась рівень зайнятості жінок та чоловіків (працездатного віку) відповідно становив 63,4 та 72,3% (табл.1). У 2010 р. ці показники становили, відповідно, 58,4 та 69,9%, що демонструє позитивну динаміку зростання рівня зайнятості.

На вересень 2019 р. серед 15,9 млн. осіб зайнятого населення працездатного віку зайнятих чоловіків було 8,3 млн. осіб (52,3% від загальної чисельності), а жінок – 7,6 млн. осіб.

Отже, незважаючи на те, що жінок працездатного віку в Україні більше, працює їх на 741 тис. осіб або 8,9% менше ніж чоловіків. Цей факт можна пояснити тим, що жінки, мають особливий вид відпустки – в період вагітності та набагато частіше ніж чоловіки беруть відпустку по догляду за дитиною або непрацездатним членом родини. Через це жінки стають менш цікавими для

роботодавця, який зважає на можливість такої відпустки та не бажає її настання.

Таблиця 1

Показники робочої сили населення працездатного віку за 9 місяців 2019 року

(за даними Державної служби статистики України [4])

Показник	Все населення	Жінки	Чоловіки
Зайняте населення, тис. осіб	15 924,0	7 591,5	8 332,5
Рівень зайнятості населення, %	67,8	63,4	72,3
Безробітне населення (за методологією МОП), тис. осіб	1 461,1	654,3	806,8
Рівень безробіття (за методологією МОП), %	8,4	7,9	8,8

Водночас, рівень безробіття серед чоловіків вище: за методологією МОП у 2019 році він становив 8,8%, у жінок – 7,9%.

Жінки мають певні переваги через більш ранній вихід на пенсію, але нижчий рівень середньої заробітної плати: у III кварталі 2019 р. у чоловіків вона склала 12350 грн., в той час як жінок – 9348 грн., що складає 75,7% від середньої заробітної плати чоловіків [4]. Цей показник найбільш точно демонструє рівень гендерної дискримінації в Україні.

Проведений аналіз вказує також на нерівномірний розподіл керівних посад між чоловіками та жінками [2]. Частка жінок-керівників серед усіх активних суб'єктів економічної діяльності становить 40%. Проте цей результат досягнуто лише за рахунок фізичних осіб-підприємців, які складають 63% від усіх суб'єктів економічної діяльності, в них жінки займають керівні посади в 46% випадків. Тоді як серед юридичних осіб жінки займають лише 30% керівних посад. Проте діаметрально протилежна ситуація відбувається в освітніх закладах, де частка жінок-керівників значно більша та зменшується з віком учнів: жінки є керівниками у 98% випадках для дошкільної, у 87% для початкової, у 68% для середньої освіти [2].

Підсумовуючи проведені дослідження, необхідно зацентувати увагу на гендерну нерівність в сфері зайнятості в Україні. На ринку праці спостерігається більша кількість зайнятих чоловіків, ніж жінок, проте жінки набагато рідше за чоловіків займають керівні посади. Середня заробітна плата чоловіків майже на

25% вища за жіночу. Всі ці фактори вказують на сегрегацію працюючих за гендерною ознакою, яка в свою чергу є законодавчо заборонена. Також сегрегація не дозволяє використати весь трудовий потенціал суспільства в цілому, тому це явище негативно впливає на економіку та стримує її.

Список використаних джерел:

1. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків: Закон України. від 08 верес. 2005 р. № 2866-15. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2866-15> (дата звернення: 05.03.2020).
2. Жінки та чоловіки на керівних посадах в Україні / Статистичний аналіз відкритих даних ЄДРПОУ URL: http://www.un.org.ua/images/documents/4531/Women_and_Men_in-Leadership_Position.pdf (дата звернення: 28.02.2020).
3. Зайнятість населення за статтю, типом місцевості та віковими групами. Середньомісячна заробітна плата за статтю та видами економічної діяльності / Державна служба статистики України. URL : <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 28.02.2020).
4. Єгорова О.В., Дорошенко А.П., Кончаковський Є.О. Гендерний аспект сучасного стану ринку праці в Україні. Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю: Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції, 26 жовтня 2018 р. Полтава, ПДАА, 2018. С. 98-100. URL : http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1645/1/%d0%9a%d0%be%d0%bd%d1%84%d0%b5%d1%80%d0%b5%d0%bd%d1%86%d1%96%d1%8f_26_10_2018.pdf (дата звернення: 05.03.2020).

Науковий керівник: *О. В. Єгорова*, к.е.н., доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень